

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ
ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ: Α΄ ΕΤΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2024-2025

Περιεχόμενα

1. Σκοποί του μαθήματος της Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου	1
1.1 Γενικός σκοπός	1
1.2 Επιμέρους σκοποί	1
2. Μεθοδολογικές Εισηγήσεις	2-4
2.1 Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας.....	2
2.2 Διαφοροποιημένη διδασκαλία	2
2.3 Μέθοδοι διδασκαλίας και τρόποι οργάνωσης της τάξης	3-4
3. Εισαγωγή στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου (Γυμνασιακός Κύκλος)	4-5
4. Ενδεικτικό Περίγραμμα Περιεχομένου-Αντιστοίχιση με τους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας	6-18
4.1. Α΄ Τετράμηνο	6-11
4.2. Β΄ Τετράμηνο	11-18
5. Αξιολόγηση	19-20
5.1 Σκοπός της αξιολόγησης.....	19
5.2 Μορφές αξιολόγησης.....	19
5.2.1 Αρχική αξιολόγηση.....	19
5.2.2 Διαμορφωτική αξιολόγηση.....	19
5.2.3 Τελική αξιολόγηση.....	19-20
5.3 Τεχνικές αξιολόγησης.....	20

1. Σκοποί του μαθήματος της Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου (Γυμνασιακός Κύκλος)

1.1 Γενικός σκοπός

Γενικός σκοπός του μαθήματος της Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου (Γυμνασιακός Κύκλος) είναι η απόκτηση ενός επαρκούς σώματος γνώσεων γύρω από τη λογοτεχνική παραγωγή, η διαμόρφωση αξιών-στάσεων-συμπεριφορών μέσα από την επαφή με λογοτεχνικά κείμενα και η απόκτηση των βασικών δεξιοτήτων τού εγγράμματος ανθρώπου του 21^{ου} αιώνα.

1.2 Επιμέρους σκοποί

Η διδασκαλία του μαθήματος της Λογοτεχνίας εδράζεται σε τρεις άξονες. Ο πρώτος άξονας αφορά στο γνωστικό περιεχόμενο, που στοχεύει στην απόκτηση ενός επαρκούς σώματος γνώσεων γύρω από τη λογοτεχνική παραγωγή και που αποσκοπεί ειδικότερα στην κατανόηση των ιδιαίτερων τρόπων, με τους οποίους η λογοτεχνία επεξεργάζεται και ανασυγκροτεί την πραγματικότητα, στη γλωσσική-αισθητική αγωγή των μαθητών, στην απόκτηση σφαιρικής γνώσης διά μέσου του «διαλόγου» της λογοτεχνίας με άλλες μορφές τέχνης και άλλα γνωστικά αντικείμενα (διαθεματικότητα) και στην καλλιέργεια σταθερής αναγνωστικής σχέσης με τη λογοτεχνία και εκτός σχολικού περιβάλλοντος. Ο δεύτερος άξονας αφορά στο αξιακό περιεχόμενο, με βάση το οποίο διαμορφώνονται αξίες, στάσεις και συμπεριφορές μέσα από την επαφή με λογοτεχνικά κείμενα, ώστε οι μαθητές να ευαισθητοποιούνται απέναντι στην πολιτισμική τους κληρονομιά, να προτρέπονται στην προάσπιση θεμελιωδών αξιών και του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου (ελευθερία, δικαιοσύνη, δημοκρατία, αλληλεγγύη, σεβασμός της ετερότητας, κοινωνική υπευθυνότητα, αγωνιστικότητα κ.ά.), να καλλιεργούν το αισθητικό τους κριτήριο και να αξιοποιούν τον ελεύθερό τους χρόνο με δημιουργικές δραστηριότητες. Τέλος, ο τρίτος άξονας αφορά στην απόκτηση δεξιοτήτων που συντελούν στην καλλιέργεια γενικότερων ικανοτήτων, όπως η αναλυτική και η συνθετική σκέψη, η δημιουργική φαντασία, η κριτική ικανότητα και διαχείριση της γνώσης, καθώς και η αναγνώριση της ύπαρξης ποικίλων οπτικών γωνιών.¹

Ειδικότερα για το μάθημα της Λογοτεχνίας που διδάσκεται στα πλαίσια του Εσπερινού Σχολείου (Γυμνασιακός Κύκλος), είναι θεμελιώδεις οι μαθητές/-τριες να κατανοούν τα λογοτεχνικά κείμενα και να τα προσλαμβάνουν ψυχοσυναισθηματικά, μέσω βιωματικών προσεγγίσεων. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αντλούν βασικές πληροφορίες από αυτά τα κείμενα, να εντοπίζουν σημαντικές ιδέες και να τα ερμηνεύουν με βάση τις προσωπικές τους εμπειρίες, όπως πηγάζουν από την καθημερινότητα και την κοινωνική πραγματικότητα.

¹ Αναλυτικό Πρόγραμμα Λογοτεχνίας Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, «Γενικοί σκοποί του μαθήματος της Λογοτεχνίας» <http://logom.schools.ac.cy/index.php/el/logotechnia/analytiko-programma>

2. Μεθοδολογικές Εισηγήσεις

2.1 Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας

Ο/Η εκπαιδευτικός αναμένεται να καλύψει όλους τους Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας, επιλέγοντας τους κατάλληλους κάθε φορά για το μάθημα, με ιδιαίτερη έμφαση στην εφαρμογή αυτών των Δεικτών, ανάλογα με τις συγκεκριμένες ανάγκες των μαθητών/-τριών του/της.

2.2 Διαφοροποιημένη διδασκαλία

Ο/Η εκπαιδευτικός λαμβάνει υπόψη όχι μόνο τι διδάσκει αλλά και ποιους διδάσκει. Πρέπει να γνωρίζει πολύ καλά το Αναλυτικό Πρόγραμμα, να έχει ευελιξία και προσαρμοστικότητα, ανάλογα με τις μαθησιακές ανάγκες, τις δυνατότητες, τις ικανότητες, τις κλίσεις, τα ταλέντα, τα ειδικά (επαγγελματικά) ενδιαφέροντα και τις δυσκολίες των μαθητών του/της, και να οργανώνει έγκαιρα το διδακτικό του υλικό, ώστε να εφαρμόζει διαφοροποιημένη/εξατομικευμένη διδασκαλία, με βάση τον βαθμό ετοιμότητας κάθε μαθητή/-τριας, το ενδιαφέρον που επιδεικνύει (έλξη, περιέργεια, επαγγελματικές επιλογές και στόχοι) και τον μαθησιακό του χαρακτήρα (τον τρόπο, με τον οποίο μαθαίνει).

Η διαφοροποιημένη διδασκαλία στοχεύει στο σύνολο της τάξης, καθώς και σε κάθε μαθητή/-τρια ξεχωριστά, και η αποτελεσματική εφαρμογή της δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές/-τριες να αναπτυχθούν σε προσωπικό επίπεδο, κατακτώντας ένα βασικό σώμα γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Οι βασικές αρχές εφαρμογής της διαφοροποιημένης διδασκαλίας είναι:

- Επικέντρωση στα ουσιώδη
- Διαφοροποίηση του περιεχομένου (θεματική ενότητα, στρατηγικές προσέγγισης, έννοιες, χρήση πολλαπλών κειμένων, χρήση ποικίλων υλικών)
- Διαφοροποίηση της διαδικασίας (διαφοροποιημένες δραστηριότητες, προσαρμοσμένες στο περιεχόμενο κάθε θεματικής ενότητας)
- Διαφοροποίηση του αποτελέσματος (αξιολόγηση γνώσεων και δεξιοτήτων μέσω της ποικιλίας των εργασιών που ανατίθενται)
- Ανταπόκριση στη διαφορετικότητα των μαθητών/-τριών (απαιτείται γνώση της μαθησιακής ικανότητας κάθε μαθητή/-τριας)
- Ευέλικτη εργασία στην τάξη
- Ποικιλία στο είδος των εργασιών που ανατίθενται κατ' οίκον, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των μαθητών/-τριών
- Ανάπτυξη στενής συνεργασίας ανάμεσα στον εκπαιδευτικό και στους μαθητές/-τριες
- Προώθηση τόσο της ομαδικής όσο και της ατομικής εργασίας
- Εφαρμογή πολλαπλών μορφών αξιολόγησης
- Συνεχής αξιολόγηση των αναγκών των μαθητών/-τριών

Σύμφωνα με τις πιο πάνω αρχές, ο/η εκπαιδευτικός εστιάζει στην κατανόηση του λογοτεχνικού κειμένου και οργανώνει τις πληροφορίες με βάση και τα βιώματα των μαθητών/-τριών, κατασκευάζοντας νοηματικούς χάρτες, ιστούς και δενδροδιαγράμματα, όπου αυτό χρειάζεται, ώστε να απευθύνεται στα διαφορετικά μαθησιακά γνωρίσματα των μαθητών/-τριών.

2.3 Μέθοδοι διδασκαλίας και τρόποι οργάνωσης της τάξης

Ο/Η εκπαιδευτικός εφαρμόζει ποικίλες μεθόδους διδασκαλίας και τρόπους οργάνωσης της τάξης, ανάλογα με τους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας που επιθυμεί να καλύψει. Ενδεικτικά προτείνονται τα εξής:

- **Βιωματική μάθηση:** Οι μαθητές/-τριες εμπειδώνουν τη γνώση μέσω της εμπειρίας που αποκτούν κατά τη διαδικασία της μάθησης. Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο συσχετισμός της μαθησιακής διαδικασίας με την καθημερινή ζωή των μαθητών/-τριών και την κοινωνική πραγματικότητα. Οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν καλύτερα μέσω της παρατήρησης, της εμπειρίας και της εμπλοκής στη διαδικασία της μάθησης, με αποτέλεσμα να αναδεικνύονται τα ενδιαφέροντά τους, να τονώνεται η αυτοεκτίμησή τους και να κατακτούν τη γνώση. Στο μάθημα της λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου (Γυμνασιακός Κύκλος), τα προτεινόμενα για διδασκαλία λογοτεχνικά κείμενα προέρχονται από θεματικές ενότητες σχετικές με τα βιώματα και τις εμπειρίες των μαθητών/-τριών.
- **Συνεργατική μάθηση:** Οι μαθητές/-τριες εργάζονται από κοινού και ο κάθε ένας/η κάθε μία συμμετέχει ενεργά σε μία ομαδική δραστηριότητα που έχει προσδιοριστεί με ακρίβεια. Ο/Η εκπαιδευτικός έχει καθοδηγητικό ρόλο και επεμβαίνει όπου κρίνεται απαραίτητο. Ο συγκεκριμένος τρόπος οργάνωσης της διδασκαλίας μπορεί να εφαρμοστεί στο μάθημα της Λογοτεχνίας, στην περίπτωση που οι δραστηριότητες είναι δημιουργικές και απλές, ώστε όλοι οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να συμμετέχουν παραγωγικά (π.χ. διανομή ρόλων/συζήτηση σκηνοθετικών οδηγιών στην περίπτωση δραματοποίησης ενός λογοτεχνικού κειμένου που επεξεργάστηκαν στη Λογοτεχνία).
- **Διερευνητική μέθοδος:** Οι μαθητές/-τριες καλούνται να απαντήσουν σε ένα ερώτημα υπό μορφή προβλήματος και, για να το πράξουν, σχεδιάζουν, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού, την προσέγγιση που θα ακολουθήσουν. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να εφαρμόσει τη συγκεκριμένη μέθοδο διδασκαλίας, αξιοποιώντας ερωτήματα που οι ίδιοι οι μαθητές/-τριες θέτουν κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας των προτεινόμενων θεματικών ενοτήτων, οι οποίες και σχετίζονται με τα ενδιαφέροντα και τα βιώματά τους. Η διερευνητική μέθοδος μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά, μαζί με τις άλλες μεθόδους διδασκαλίας, και κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της οι μαθητές/-τριες μπορούν, αν κρίνεται σκόπιμο και αναγκαίο, να χρησιμοποιήσουν τα μέσα της σύγχρονης τεχνολογίας, τόσο κατά τη διαδικασία έρευνας όσο και κατά τη διάρκεια της παρουσίασης των εργασιών.
- **Αυτόνομη μάθηση:** Οι μαθητές/-τριες αναλαμβάνουν σε έναν μεγάλο βαθμό την ευθύνη της μάθησής τους, θέτοντας προσωπικούς στόχους και επιλέγοντας τις κατάλληλες στρατηγικές. Λόγω της δυσκολίας που ενδεχομένως χαρακτηρίζει τον συγκεκριμένο τρόπο μάθησης, προτείνεται να αναθέτει ο/η εκπαιδευτικός δραστηριότητες, τις οποίες θα μπορούν οι μαθητές/-τριες να διεκπεραιώνουν χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία. Οι δραστηριότητες αυτές θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τον μαθησιακό χαρακτήρα των μαθητών/-τριών και τα ενδιαφέροντά τους. Η αυτόνομη μάθηση μπορεί να συσχετιστεί με τα ειδικά επαγγελματικά ενδιαφέροντα και τους στόχους κάθε μαθητή/-τριας. Ο στόχος εφαρμογής της συγκεκριμένης μορφής μάθησης είναι η σταδιακή αυτονόμηση του/της μαθητή/-τριας.²

² Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να αντλήσει χρήσιμο υλικό και διδακτικές προτάσεις α) από το «Ευρετήριο των Ψηφιακών Πόρων και Εργαλείων του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας για τα Γλωσσικά Μαθήματα»: <http://www.greek-language.gr/greekLang/portal/blog/archive/2017/11/16/8249.html> και β) από το διαδικτυακό περιβάλλον «Πρωτεύας»: <http://proteas.greek.language.gr/>

Από τις προτεινόμενες μεθόδους διδασκαλίας επιλέγονται από τον/την εκπαιδευτικό εκείνες που κρίνονται κατάλληλες για τους συγκεκριμένους μαθητές/-τριες.

3. Εισαγωγή στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου (Γυμνασιακός Κύκλος)

Στο Αναλυτικό Πρόγραμμα της Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου (Γυμνασιακός κύκλος) η ύλη αναδομείται με βάση συγκεκριμένες θεματικές ενότητες και προτείνεται τόσο ο συνδυασμός με διακειμενικές και, όπου είναι δυνατόν, και με διαθεματικές προσεγγίσεις, όσο και η αξιοποίηση της ηλεκτρονικής τεχνολογίας και άλλου εποπτικού υλικού.

1. Η αρχή της συνεξέτασης μορφής-περιεχομένου διέπει κάθε μάθημα Λογοτεχνίας σε όλες τις φάσεις του, από την πρόκληση ενδιαφέροντος έως την αξιολόγηση, προφορική και γραπτή. Για τον σκοπό αυτό, ο διδάσκων/η διδάσκουσα δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε ερωτήσεις και δραστηριότητες που προωθούν την υλοποίηση της πιο πάνω αρχής και ασκεί τους μαθητές του/της τόσο στην αξιοποίηση του σχολικού *Λεξικού λογοτεχνικών όρων* όσο και στη χρήση των όρων αυτών στον προφορικό και στον γραπτό λόγο.
2. Στο επίκεντρο της διδασκαλίας και της αξιολόγησης, και με οδηγό τους σχετικούς δείκτες, τοποθετείται ο λογοτεχνικός γραμματισμός, όχι ως διδασκαλία θεωρίας της λογοτεχνίας ερήμην των κειμένων, αλλά πάντοτε σε συνάρτηση με τα εκάστοτε κείμενα και με στόχο την ανάδειξη της λογοτεχνικότητάς τους. Απώτερος σκοπός της διδασκαλίας στοιχείων λογοτεχνικού γραμματισμού είναι να καταστούν, σταδιακά, οι μαθητές και οι μαθήτριες επαρκείς αναγνώστες της λογοτεχνίας.
3. Οι δύο πιο πάνω αρχές διδασκαλίας δεν αναιρούν τον ανθρωποκεντρικό και αξιακό χαρακτήρα του μαθήματος. Συνεπώς, πρέπει να εφαρμόζονται χωρίς ακρότητες και υπερβολές, ώστε να μην υποβαθμίζεται το αξιακό περιεχόμενο των λογοτεχνικών κειμένων.
4. Στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη του αναλυτικού προγράμματος, που ακολουθεί, δίνονται τα κείμενα που προτείνονται για συστηματική διδασκαλία, μαζί με τους αντίστοιχους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας, τον διαθέσιμο χρόνο σε διδακτικές περιόδους, καθώς και συνακόλουθες προτάσεις διακειμενικής και διαθεματικής ανάγνωσης, που δεν εξαντλούν ασφαλώς το εύρος των διαθέσιμων αναφορών και ερμηνευτικών προτάσεων των κειμένων. Πιο συγκεκριμένα, διδάσκονται συστηματικά τα προβλεπόμενα από το Αναλυτικό Πρόγραμμα κείμενα και επιλέγονται από τα προτεινόμενα για συνανάγνωση κείμενα, κατά την κρίση των εκπαιδευτικών, όσα προσφέρονται για τους μαθητές/-τριές τους. Τα επιλεγμένα για συνανάγνωση κείμενα καταγράφονται από κάθε φιλόλογο και υποβάλλονται με γραπτό σημείωμα στον ΣΒΔ προς το τέλος κάθε τετραμήνου, για να διασφαλίζεται με απόλυτη βεβαιότητα ότι το άγνωστο λογοτεχνικό κείμενο που θα επιλεγεί για τις εξετάσεις είναι όντως αδίδακτο για όλους τους μαθητές της σχολικής μονάδας. Αυτά μπορούν να αξιοποιηθούν σε διάφορες φάσεις της διδασκαλίας του βασικού κειμένου, χωρίς ωστόσο η χρονική διάρκεια της αξιοποίησής τους στην τάξη να είναι δυσανάλογα μεγάλη σε σύγκριση με τον χρόνο διδασκαλίας του πρώτου. Από την άλλη, είναι σημαντικό να προσεχθεί ότι η συνανάγνωση των κειμένων δεν

ενδείκνυται να υποβαθμίζεται ως σύντομη κατακλείδα του μαθήματος, αλλά πρέπει να εντάσσεται λειτουργικά σε αυτό και κατά διαστήματα να αξιολογείται, δεδομένου ότι η εξέταση των μαθητών σε αδιάκτο λογοτεχνικό κείμενο, για σύγκριση με το διδαγμένο, εισάγεται στα διαγωνίσματα και στα εξεταστικά δοκίμια Λογοτεχνίας του Εσπερινού Σχολείου (Γυμνασιακός Κύκλος).

ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

- ✿ *Ο λόγος ανάγκη της ψυχής* (Β΄ Έκδοση), *Κείμενα Λογοτεχνίας Α΄ Γυμνασίου*, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων, 2014= Λ.Α.Ψ., Α΄.
- ✿ *Ο λόγος ανάγκη της ψυχής* (Β΄ Έκδοση), *Κείμενα Λογοτεχνίας Β΄ Γυμνασίου*, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων, 2014= Λ.Α.Ψ., Β΄.
- ✿ *Ο λόγος ανάγκη της ψυχής, Ερωτήσεις – Δραστηριότητες, Βιβλίο εκπαιδευτικού*, Υ.Α.Π. Λευκωσία, Α΄ έκδοση 2011.
- ✿ *Ο λόγος ανάγκη της ψυχής, Ερωτήσεις – Δραστηριότητες, Βιβλίο εκπαιδευτικού*, Υ.Α.Π. Λευκωσία, 2013.
- ✿ *Λεξικό λογοτεχνικών όρων*, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2004 = Λ.Α.Ο.
- ✿ *Δημιουργική Γραφή*, Οδηγίες Πλεύσεως, Υ.Α.Π., Λευκωσία 2012

ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΛΗΣ (25 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

- ✚ **Σημείωση 1:** Στη στήλη *ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ* σημειώνονται τα κείμενα που προορίζονται για συστηματική διδασκαλία, είναι δηλαδή διδακτέα και εξεταστέα.
- ✚ **Σημείωση 2:** Στις στήλες *ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ* και *ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ* σημειώνονται οι αντίστοιχοι δείκτες που καλούνται να καλύψουν οι εκπαιδευτικοί για κάθε κείμενο. Νοείται ότι οι Γενικοί Δείκτες Λογοτεχνικού Γραμματισμού 18-25³ υλοποιούνται σπειροειδώς και σε όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους.
- ✚ **Σημείωση 3:** Στη στήλη *ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ* προτείνονται κείμενα που μπορούν να αξιοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί, ο καθένας κατά την κρίση του και με δυνατότητα ατομικής επιλογής, στο πλαίσιο της διακειμενικότητας και της συνανάγνωσης-συνεξέτασης των κειμένων, καθώς επίσης των μικρών εργασιών τύπου project, ανάλογα με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο, τα ενδιαφέροντα και το επίπεδο των μαθητών/-τριών τους.
- ✚ **Σημείωση 4:** Οι περίοδοι που σημειώνονται στην τελευταία στήλη (*ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ*) είναι ενδεικτικές.
- ✚ **Σημείωση 5:** **Οι συστηματικές συναναγνώσεις/συνεξετάσεις καθορίζονται σε δύο (2) το πρώτο τετράμηνο και μία (1) το δεύτερο τετράμηνο: συνολικά τρεις (3).**

³ Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας Γυμνασίου: <http://logom.schools.ac.cy/index.php/el/logotechnia/analytiko-programma>

4. Ενδεικτικό Περίγραμμα Περιεχομένου – Αντιστοίχιση με τους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας**Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ (13 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)****ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ**

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΑΔ/ΔΙΑΣ
Ζεράρ Ντε Νερβάλ, «Ιστορία μιας φώκιας, Λ.Α.Ψ., Β΄, σ. 48.	Να γνωρίζουν την τυπολογία του παραμυθιού και να διακρίνουν τη σχέση ανάμεσα στα παραδοσιακά και στα σύγχρονα παραμύθια, σε συνάρτηση με την εποχή και το πολιτισμικό πλαίσιο παραγωγής τους.	<ul style="list-style-type: none"> • τυπολογία παραδοσιακών παραμυθιών από διάφορες χώρες (μοτίβα και εκφραστικοί τρόποι) • ομοιότητες και διαφορές ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή ανάμεσα στα παραδοσιακά και στα σύγχρονα ανατρεπτικά παραμύθια επώνυμων συγγραφέων 		2
	Να αναγνωρίζουν βασικές μορφές της έντεχνης πεζογραφίας (διήγημα, νουβέλα, μυθιστόρημα), καθώς και άλλα είδη αφηγήσεων.	<ul style="list-style-type: none"> • είδη πεζογραφικών κειμένων με βάση το θέμα και την πλοκή (επιστημονική φαντασία, εφηβικό μυθιστόρημα, «αστυνομικό διήγημα») • άλλα είδη αφηγήσεων: χρονικά, μαρτυρίες, ημερολόγια, (αυτο)βιογραφίες, με βάση τα εσωτερικά γνωρίσματα και την εποχή στην οποία γράφτηκαν 		
	Να κατανοούν τα βασικά στοιχεία του αφηγηματικού λόγου.	<ul style="list-style-type: none"> • τα γραμματικά πρόσωπα της αφηγηματικής γλώσσας: το <i>εγώ</i> του αφηγητή, το <i>εσύ</i> του αποδέκτη, το <i>πρόσωπο</i>, για το οποίο γίνεται λόγος • τα «δομικά στοιχεία» του αφηγηματικού κόσμου: <i>ιστορία, πλοκή, επεισόδια</i> (της «δράσης»), <i>μοτίβα</i> που χαρακτηρίζουν το ποιόν και τη δράση των ηρώων 		
	Να αναπτύσσουν το αισθητικό και γλωσσικό τους κριτήριο, καθώς και συνδυαστική κριτική σκέψη.	<ul style="list-style-type: none"> • σύγκριση λογοτεχνικών κειμένων με άλλες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης (εικαστικές τέχνες, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος) • ομοιότητες και διαφορές του κώδικα της 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΔΙΑΣ
Ζεράρ Ντε Νερβάλ, «Ιστορία μιας φώκιας (συνέχεια)		λογοτεχνίας με άλλους σημειωτικούς κώδικες (εικαστικές τέχνες, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος)		
	Να ευαισθητοποιούνται σε θέματα οικολογίας.	<ul style="list-style-type: none"> • Η σχέση του ανθρώπου με τη φύση και τα ζώα ως συστήματος που η διατάραξή του απειλεί τον ίδιο τον άνθρωπο • Σύγχρονα οικολογικά προβλήματα και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής 		
	Να αναπτύσσουν τη δημιουργικότητα, την κριτική σκέψη, δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, την ανάληψη πρωτοβουλιών, καθώς και την ικανότητα συνεργασίας.	<ul style="list-style-type: none"> • ανάπτυξη φαντασίας, στρατηγικής σκέψης και δυνατότητα επίλυσης προβλημάτων • καλλιέργεια κριτικής σκέψης • ικανότητα τόσο αυτόνομης εργασίας όσο και εργασίας σε ομάδες • επίτευξη αποτελεσματικής επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης με τους άλλους 		
Νίκος Καββαδίας, «Στο άλογό μου», Λ.Α.Ψ., Β΄, σ. 50.	Να αναγνωρίζουν βασικές μορφές της έντεχνης πεζογραφίας (διήγημα, νουβέλα, μυθιστόρημα), καθώς και άλλα είδη αφηγήσεων.	<ul style="list-style-type: none"> • είδη πεζογραφικών κειμένων με βάση το θέμα και την πλοκή (επιστημονική φαντασία, εφηβικό μυθιστόρημα, αστυνομικό διήγημα) • άλλα είδη αφηγήσεων: χρονικά, μαρτυρίες, ημερολόγια, (αυτο)βιογραφίες, με βάση τα εσωτερικά γνωρίσματα και την εποχή στην οποία γράφτηκαν 	<p>➤ Προτείνεται η συνανάγνωση με το διήγημα: Αργύρης Εφταλιώτης, «Ο μπάρμπα Γιάννης και ο γάδαρός του», <i>Νησιώτικες ιστορίες</i>, Αθήνα, Νεφέλη 1989, σσ. 158-162 http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL105/29/1695,5441/extras/texts/indexm_2_parallilo_keimeno_2.html</p> <p>➤ Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει τις ακόλουθες ταινίες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Steven Spielberg, <i>War</i> 	4
	Να κατανοούν τα βασικά στοιχεία του αφηγηματικού λόγου.	<ul style="list-style-type: none"> • τα γραμματικά πρόσωπα της αφηγηματικής γλώσσας: το εγώ του αφηγητή, το εσύ του αποδέκτη, το πρόσωπο, για το οποίο γίνεται λόγος • τα δομικά στοιχεία του αφηγηματικού κόσμου: ιστορία, πλοκή, επεισόδια (της δράσης), μοτίβα που χαρακτηρίζουν το ποίον και τη δράση των ηρώων 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΔΙΑΣ
Ν. Καββαδίας, «Στο άλογό μου» (συνέχεια)	Να διακρίνουν ένα λογοτεχνικό κείμενο από άλλες μορφές/είδη λόγου και καλλιτεχνικής έκφρασης, και να αντιλαμβάνονται ότι η λογοτεχνία είναι ιδιαίτερη «γλώσσα» με διαφορετικά επίπεδα σημασίας.	<ul style="list-style-type: none">ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα σε λογοτεχνικά κείμενα και σε άλλα είδη κειμένων (δημοσιογραφικά κείμενα, ταξιδιωτικοί οδηγοί, κόμικς, λευκώματα, προσωπικό ημερολόγιο κ.ά.)	<ul style="list-style-type: none"><i>Horse</i>, (2011)Robert Redford, <i>The Horse Whisperer</i>, (1999)	
	Να αναπτύσσουν το αισθητικό και γλωσσικό τους κριτήριο, καθώς και συνδυαστική κριτική σκέψη.	<ul style="list-style-type: none">σύγκριση λογοτεχνικών κειμένων με άλλες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης (εικαστικές τέχνες, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος)ομοιότητες και διαφορές του κώδικα της λογοτεχνίας με άλλους σημειωτικούς κώδικες (εικαστικές τέχνες, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος)		
	Να μελετούν και να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε διακειμενική και διαθεματική προοπτική και να αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία στη συνάφειά της με άλλες μορφές έκφρασης ως αισθητικό και πολιτισμικό φαινόμενο.	<ul style="list-style-type: none">παρουσίαση σύζευξης/σύγκλισης των λογοτεχνικών κειμένων, όχι μόνο μεταξύ τους αλλά και με άλλες μορφές τέχνης (π.χ. θέατρο, μουσική, εικαστικές τέχνες, κινηματογράφος)		
	Να ευαισθητοποιούνται σε θέματα οικολογίας.	<ul style="list-style-type: none">η σχέση του ανθρώπου με τη φύση και τα ζώα ως σύστημα που η διατάραξή του απειλεί τον ίδιο τον άνθρωποσύγχρονα οικολογικά προβλήματα και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής		
	Να αναπτύσσουν την ικανότητα προσδιορισμού, κατανόησης, έκφρασης, δημιουργίας και ερμηνείας των εννοιών, των αισθημάτων, των περιστατικών, των απόψεων και των τρόπων με τους οποίους η λογοτεχνία επεξεργάζεται και ανασυγκροτεί την πραγματικότητα.	<ul style="list-style-type: none">σύλληψη νοήματος / νοημάτωναναδιήγηση περιεχομένουεπεξήγηση, ανεύρεση «κρυμμένων» νοημάτων, διασαφήνιση / σχολιασμός λέξεων, φράσεων, χωρίωνπροφορική και γραπτή διατύπωση απόψεων και επιχειρημάτων		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΔΙΑΣ
Ν. Καββαδίας, «Στο άλογό μου» (συνέχεια)				
Κώστας Βασιλείου, «Επειδή», Λ.Α.Ψ., Β΄, σ. 57.	<p>Να αναγνωρίζουν τα βασικά γένη της λογοτεχνίας (ποίηση/πεζογραφία/θέατρο) και τα «πρωτογενή» κειμενικά είδη: ποιήματα – αφηγήματα – θεατρικά κείμενα.</p> <p>Να διακρίνουν την παραδοσιακή έμμετρη από τη μοντέρνα ποίηση.</p> <p>Να αντιλαμβάνονται τη διαλεκτική σχέση της κυπριακής λογοτεχνίας με την ευρύτερη νεοελληνική λογοτεχνία, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια.</p>	<p>Εσωτερικά στοιχεία, τα οποία διακρίνουν κάθε είδος λογοτεχνικού κειμένου:</p> <ul style="list-style-type: none">- ποίηση: κείμενα σε στίχο, ομοιοκαταληξία, χωρισμός σε στροφές• εντοπισμός βασικών γνωρισμάτων νεωτερικής ποίησης σε επίπεδο μορφής και εκφραστικών τρόπων: μέτρο – στροφές/ελεύθερος στίχος, /δραματικότητα, σύμβολα• παραλληλισμός των γνωρισμάτων της κοινωνίας της Κύπρου, όπως αποτυπώνονται στα λογοτεχνικά κείμενα, με εκείνα άλλων σύγχρονων κοινωνιών• ερμηνεία τους με βάση τα ιδιαίτερα γεωφυσικά, ανθρωπολογικά, ιστορικά δεδομένα του νησιού	<ul style="list-style-type: none">➤ Προτείνεται η συνανάγνωση με το ποίημα του Ντριντέρο Αγκόλλι, «Ο θάνατος του δάσους» (Λ.Α.Ψ., Β΄, σ. 58)➤ Προτείνεται η ακρόαση των ακόλουθων τραγουδιών:<ul style="list-style-type: none">• «Ο εφιάλτης της Περσεφόνης» (Ν. Γκάτσος – Μ. Χατζηδάκις)• «Αν θα μπορούσα τον κόσμο να άλλαζα» (Ντ. Χατζηκαμπάνη – Φ. Πλιάτσικας)	3

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΔΙΑΣ
Κ. Βασιλείου, «Επειδή» (συνέχεια)	Να μελετούν και να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε διακειμενική και διαθεματική προοπτική και να αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία στη συνάφειά της με άλλες μορφές έκφρασης ως αισθητικό και πολιτισμικό φαινόμενο.	<ul style="list-style-type: none">παρουσίαση σύζευξης/σύγκλισης των λογοτεχνικών κειμένων, όχι μόνο μεταξύ τους αλλά και με άλλες μορφές τέχνης (π.χ. θέατρο, μουσική, εικαστικές τέχνες, κινηματογράφος)		
	Να ευαισθητοποιούνται σε θέματα οικολογίας.	<ul style="list-style-type: none">η σχέση του ανθρώπου με τη φύση και τα ζώα ως σύστημα που η διατάραξή του απειλεί τον ίδιο τον άνθρωποσύγχρονα οικολογικά προβλήματα και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής		
	Να αναπτύσσουν την ικανότητα κατανόησης των αλλαγών που προκαλούνται από τη δραστηριότητα του ανθρώπου και την ευθύνη του ως μεμονωμένου πολίτη.	<ul style="list-style-type: none">ανάπτυξη ενδιαφέροντος για την επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο σε σχέση με το άτομο, την οικογένεια, την κοινότητα καθώς και παγκόσμια θέματα.υποστήριξη της ασφάλειας και της αειφορίας του περιβάλλοντος		
Αμαλία Τσακνιά, «Νοσταλγία», Λ.Α.Ψ., Β΄, σ. 54.	Να διακρίνουν την παραδοσιακή από τη μοντέρνα ποίηση.	<ul style="list-style-type: none">εντοπισμός βασικών γνωρισμάτων νεωτερικής ποίησης και σύγκριση με τα κυριότερα γνωρίσματα της παραδοσιακής ποίησης		2
	Να ευαισθητοποιούνται σε θέματα οικολογίας.	<ul style="list-style-type: none">η σχέση του ανθρώπου με τη φύση και τα ζώα ως σύστημα που η διατάραξή του απειλεί τον ίδιο τον άνθρωποσύγχρονα οικολογικά προβλήματα και οι επιπτώσεις τους στην ποιότητα ζωής		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
	Να αναπτύσσουν τις ικανότητες επικοινωνιακής συνεργασίας με άλλους και της διαχείρισης της διαδικασίας της μάθησης.	<ul style="list-style-type: none"> κατανόηση των κωδίκων συμπεριφοράς και επικοινωνίας που προβάλλονται στα λογοτεχνικά κείμενα σεβασμός της διαφορετικότητας των άλλων και των αναγκών τους προθυμία συμβιβασμού και υπέρβασης των προκαταλήψεων 		
Επαναλήψεις – Διαγωνίσματα: 2 περίοδοι				

Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ (12 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)**ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΧΙΟΥΜΟΡ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Βασίλης Μιχαηλίδης, «Σπουδαία ανακάλυψις», Λ.Α.Ψ., Α', σ. 171.	Να αναγνωρίζουν τα βασικά «γένη» της λογοτεχνίας (ποίηση/πεζογραφία/θέατρο) και τα «πρωτογενή» κειμενικά είδη: ποιήματα – αφηγήματα – θεατρικά κείμενα.	Εσωτερικά στοιχεία, τα οποία διακρίνουν κάθε είδος λογοτεχνικού κειμένου: - ποίηση: κείμενα σε στίχο, ομοιοκαταληξία, χωρισμός σε στροφές		2
	Να διακρίνουν την παραδοσιακή έμμετρη από τη μοντέρνα ποίηση.	<ul style="list-style-type: none"> εντοπισμός γνωρισμάτων παραδοσιακών και μοντέρνων ποιημάτων σε επίπεδο μορφής και εκφραστικών τρόπων: μέτρο – στροφές – ομοιοκαταληξία/ελεύθερος στίχος, λυρικό λεξιλόγιο/δραματικότητα, σύμβολα 		
	Να επισημαίνουν τους τρόπους, με τους οποίους εκφράζεται το χιούμορ στη λογοτεχνία και να αντιλαμβάνονται με ποιο τρόπο το στοιχείο του «κωμικού» υπονομείει ή/και ανατρέπει τη συμβατική όψη των πραγμάτων.	<ul style="list-style-type: none"> τρόποι έκφρασης του χιούμορ στη λογοτεχνία (λογοπαίγνια, διαφορούμενα μηνύματα, παρηχήσεις, επαναλήψεις, άλλα γλωσσικά παιχνίδια) και η λειτουργία τους 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Β. Μιχαηλίδης, «Σπουδαία ανακάλυψις» (συνέχεια)	Να αντιλαμβάνονται τη σχέση λογοτεχνικής μορφής και περιεχομένου.	<ul style="list-style-type: none"> εντοπισμός των γλωσσικών και υφολογικών γνωρισμάτων, καθώς και των τεχνικών (ποιητικών) των κειμένων σχολιασμός της νοηματικής και αισθητικής λειτουργίας των στοιχείων αυτών 		
	Να αντιλαμβάνονται τη διαλεκτική σχέση της κυπριακής λογοτεχνίας με την ευρύτερη νεοελληνική λογοτεχνία, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια.	<ul style="list-style-type: none"> παραλληλισμός των γνωρισμάτων της κοινωνίας της Κύπρου, όπως αποτυπώνονται στα λογοτεχνικά κείμενα, με εκείνα άλλων σύγχρονων κοινωνιών ερμηνεία τους με βάση τα ιδιαίτερα γεωφυσικά, ανθρωπολογικά, ιστορικά δεδομένα του νησιού 		
	Να εντοπίζουν στα κείμενα κώδικες αμφισημίας, όπως η παρωδία, η σάτιρα, η ειρωνεία, και να διακρίνουν με ποιον τρόπο ανατρέπουν το έκδηλο νόημα του κειμένου.	<ol style="list-style-type: none"> παρωδία (προϋποθέτει ένα λογοτεχνικό πρότυπο), σάτιρα (είναι συνήθως «επικαιρική» και μπορεί να έχει σαφή κοινωνική αιχμή), ειρωνεία (έχει διττή όψη, καθώς αποκαλύπτει την αντίθεση ανάμεσα στο είναι και το φαίνεσθαι, στα λόγια και τα έργα, στο πρόσωπο και το προσωπείο) οι πιο πάνω τρόποι σε λογοτεχνικά κείμενα όχι κατ' ανάγκη «χιουμοριστικά» 		
	Να αναπτύσσουν την ικανότητα προσδιορισμού, κατανόησης, έκφρασης, δημιουργίας και ερμηνείας των εννοιών, των αισθημάτων, των περιστατικών, των απόψεων και των τρόπων με τους οποίους η λογοτεχνία επεξεργάζεται και ανασυγκροτεί την πραγματικότητα.	<ul style="list-style-type: none"> σύλληψη νοήματος / νοημάτων αναδιήγηση περιεχομένου επεξήγηση, ανεύρεση «κρυμμένων» νοημάτων, διασαφήνιση / σχολιασμός λέξεων, φράσεων, χωρίων προφορική και γραπτή διατύπωση απόψεων και επιχειρημάτων 		
Δημήτρης Ψαθάς, «Μαντάμ Σουσού», (απόσπασμα) Λ.Α.Ψ., Α', σ. 152-154.	Να αναγνωρίζουν τα βασικά γένη της λογοτεχνίας (ποίηση/πεζογραφία/θέατρο) και τα «πρωτογενή» κειμενικά είδη: ποιήματα – αφηγήματα – θεατρικά κείμενα.	<p>Εσωτερικά στοιχεία, τα οποία διακρίνουν κάθε είδος λογοτεχνικού κειμένου:</p> <ul style="list-style-type: none"> η αφήγηση στον ποιητικό, πεζό και θεατρικό λόγο: διηγήσεις σε πεζό, χωρισμός 	➤ Προβολή αποσπασμάτων της ταινίας Μαντάμ Σουσού https://www.youtube.com/watch?v=yC56icbC-qI&list=PL8Pra97AUstb19	3

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ	
Δ. Ψαθός, «Μαντάμ Σουσού» (συνέχεια)		σε κεφάλαια ή σκηνές (μυθιστόρημα, διήγημα), αφηγηματικά ποιήματα, το αφηγηματικό στοιχείο στα θεατρικά κείμενα	sMVP_EFJVkwtN_W3i7a		
	Να αναγνωρίζουν βασικές μορφές της έντεχνης πεζογραφίας (διήγημα, νουβέλα, μυθιστόρημα), καθώς και άλλα είδη αφηγήσεων.	<ul style="list-style-type: none">είδη πεζογραφικών κειμένων με βάση το θέμα και την πλοκή (επιστημονική φαντασία, εφηβικό μυθιστόρημα, αστυνομικό διήγημα)άλλα είδη αφηγήσεων: χρονικά, μαρτυρίες, ημερολόγια, (αυτο)βιογραφίες, με βάση τα εσωτερικά γνωρίσματα και την εποχή, στην οποία γράφτηκαν			
	Να κατανοούν τα βασικά στοιχεία του αφηγηματικού λόγου.	<ul style="list-style-type: none">τα γραμματικά πρόσωπα της αφηγηματικής γλώσσας: το <i>εγώ</i> του αφηγητή, το <i>εσύ</i> του αποδέκτη, το <i>πρόσωπο</i>, για το οποίο γίνεται λόγοςτα δομικά στοιχεία του αφηγηματικού κόσμου: <i>ιστορία</i>, <i>πλοκή</i>, <i>επεισόδια</i> (της «δράσης»), <i>μοτίβα</i> που χαρακτηρίζουν το ποίον και τη δράση των ηρώων			
	Να επισημαίνουν τους τρόπους, με τους οποίους εκφράζεται το χιούμορ στη λογοτεχνία και να αντιλαμβάνονται με ποιο τρόπο το στοιχείο του «κωμικού» υπονομεύει ή/και ανατρέπει τη συμβατική όψη των πραγμάτων.	<ul style="list-style-type: none">τρόποι έκφρασης του χιούμορ στη λογοτεχνία (λογοπαίγνια, διαφορούμενα μηνύματα, παρηχήσεις, επαναλήψεις, άλλα γλωσσικά παιχνίδια) και η λειτουργία τους			
	Να αντιλαμβάνονται τη σχέση λογοτεχνικής μορφής και περιεχομένου.	<ul style="list-style-type: none">εντοπισμός των γλωσσικών και υφολογικών γνωρισμάτων, καθώς και των τεχνικών (αφηγηματικών) των κειμένωνσχολιασμός της νοηματικής και αισθητικής λειτουργίας των στοιχείων αυτών			

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Δ. Ψαθός, «Μαντάμ Σουσού» (συνέχεια)	Να κατανοούν και να ερμηνεύουν τις ανθρώπινες σχέσεις και τους ανθρώπινους χαρακτήρες σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα.	<ul style="list-style-type: none">• χαρακτήρες και ανθρώπινες σχέσεις σε λογοτεχνικά κείμενα με διαφορετική δυναμική των ανθρώπινων σχέσεων• θετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις: αλληλεγγύη, σεβασμός, βία, διακρίσεις, αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίηση• τα κοινωνικά προβλήματα της σύγχρονης ζωής και τρόποι, με τους οποίους αυτά συμβάλλουν στην εμπέδωση συνθηκών αλληλεγγύης και ισότητας μεταξύ όλων των ανθρώπων		
	Να αναπτύσσουν τη δημιουργικότητα, την κριτική σκέψη, δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, την ανάληψη πρωτοβουλιών, καθώς και την ικανότητα συνεργασίας.	<ul style="list-style-type: none">• ανάπτυξη φαντασίας, στρατηγικής σκέψης και δυνατότητα επίλυσης προβλημάτων• καλλιέργεια κριτικής σκέψης• ικανότητα τόσο αυτόνομης εργασίας όσο και εργασίας σε ομάδες• επίτευξη αποτελεσματικής επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης με τους άλλους		
Φρέντν Γερμανός, «Μεσημβρινή ανάπαυσις», Λ.Α.Ψ., Α', σ.160.	Να αναγνωρίζουν βασικές μορφές της έντεχνης πεζογραφίας (διήγημα, νουβέλα, μυθιστόρημα), καθώς και άλλα είδη αφηγήσεων.	<ul style="list-style-type: none">• είδη πεζογραφικών κειμένων με βάση το θέμα και την πλοκή (επιστημονική φαντασία, εφηβικό μυθιστόρημα, αστυνομικό διήγημα)• άλλα είδη αφηγήσεων: χρονικά, μαρτυρίες, ημερολόγια, (αυτο)βιογραφίες, με βάση τα εσωτερικά γνωρίσματα και την εποχή στην οποία γράφτηκαν	➤ εντοπισμός στον Τύπο ευθυμογραφικών κειμένων	2
	Να κατανοούν τα βασικά στοιχεία του αφηγηματικού λόγου.	<ul style="list-style-type: none">• τα γραμματικά πρόσωπα της αφηγηματικής γλώσσας: το <i>εγώ</i> του αφηγητή, το <i>εσύ</i> του αποδέκτη, το <i>πρόσωπο</i>, για το οποίο γίνεται λόγος• τα δομικά στοιχεία του αφηγηματικού κόσμου: <i>ιστορία, πλοκή, επεισόδια</i> (της		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Φρ. Γερμανός, «Μεσημβρινή ανάπαυσις» (συνέχεια)		δράσης), <i>μοτίβα</i> που χαρακτηρίζουν το ποιόν και τη δράση των ηρώων		
	Να επισημαίνουν τους τρόπους, με τους οποίους εκφράζεται το χιούμορ στη λογοτεχνία και να αντιλαμβάνονται πώς το στοιχείο του «κωμικού» υπονομεύει ή/και ανατρέπει τη συμβατική όψη των πραγμάτων.	<ul style="list-style-type: none">μερικοί από τους τρόπους έκφρασης του χιούμορ στη λογοτεχνία (λογοπαίγνια, διαφορούμενα μηνύματα, παρηχήσεις, επαναλήψεις, άλλα γλωσσικά παιχνίδια) και η λειτουργία τους		
	Να αντιλαμβάνονται τη σχέση λογοτεχνικής μορφής και περιεχομένου.	<ul style="list-style-type: none">εντοπισμός των γλωσσικών και υφολογικών γνωρισμάτων, καθώς και των τεχνικών (αφηγηματικών) των κειμένωνσχολιασμός της νοηματικής και αισθητικής λειτουργίας των στοιχείων αυτών		
	Να κατανοούν και να ερμηνεύουν τις ανθρώπινες σχέσεις και τους ανθρώπινους χαρακτήρες σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα.	<ul style="list-style-type: none">χαρακτήρες και ανθρώπινες σχέσεις σε λογοτεχνικά κείμενα με διαφορετική δυναμική των ανθρώπινων σχέσεωνθετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις: αλληλεγγύη, σεβασμός, βία, διακρίσεις, αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίησητα κοινωνικά προβλήματα της σύγχρονης ζωής και τρόποι, με τους οποίους αυτά συμβάλλουν στην εμπέδωση συνθηκών αλληλεγγύης και ισότητας μεταξύ όλων των ανθρώπων		
Να διακρίνουν ένα λογοτεχνικό κείμενο από άλλες μορφές/είδη λόγου και καλλιτεχνικής έκφρασης, και να αντιλαμβάνονται ότι η λογοτεχνία είναι μια ιδιαίτερη «γλώσσα» με διαφορετικά επίπεδα σημασίας.	<ul style="list-style-type: none">ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα σε λογοτεχνικά κείμενα και σε άλλα είδη κειμένων (δημοσιογραφικά κείμενα, ταξιδιωτικοί οδηγοί, κόμικς, λευκώματα, προσωπικό ημερολόγιο κ.ά.)			

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΑΔ/ΙΑΣ
Φρ. Γερμανός, «Μεσημβρινή ανάπαυσις» (συνέχεια)	Να αναπτύσσουν το αισθητικό και γλωσσικό τους κριτήριο, καθώς και συνδυαστική κριτική σκέψη.	<ul style="list-style-type: none"> σύγκριση λογοτεχνικών κειμένων με άλλες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης (εικαστικές τέχνες, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος) ομοιότητες και διαφορές του κώδικα της λογοτεχνίας με άλλους σημειωτικούς κώδικες (εικαστικές τέχνες, μουσική, θέατρο, κινηματογράφος) 		
	Να αναπτύσσουν τη δημιουργικότητα, την κριτική σκέψη, δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, την ανάληψη πρωτοβουλιών, καθώς και την ικανότητα συνεργασίας.	<ul style="list-style-type: none"> ανάπτυξη φαντασίας, στρατηγικής σκέψης και δυνατότητα επίλυσης προβλημάτων καλλιέργεια κριτικής σκέψης ικανότητα τόσο αυτόνομης εργασίας όσο και εργασίας σε ομάδες επίτευξη αποτελεσματικής επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης με τους άλλους 		
Κωνσταντίνος Σκόκος, «Επιγράμματα», Λ.Α.Ψ., Α΄, σ. 166: α)«Εις ρήτορα επικήδειον» β)«Εις κάποιον υπουργήσιμον» γ)«Ειδύλλιον ανδρογύνου»	Να διακρίνουν την παραδοσιακή από τη νεωτερική ποίηση.	<ul style="list-style-type: none"> Εντοπισμός γνωρισμάτων νεωτερικής ποίησης σε επίπεδο μορφής και εκφραστικών τρόπων: μέτρο – στροφές/ελεύθερος στίχος, /δραματικότητα, σύμβολα 	<p>➤ Για το Επίγραμμα «Εις ρήτορα επικήδειον» προτείνεται η συνανάγνωση με το ποίημα του Κ. Μόντη, «Προς δήθεν ποιητή», <i>Άπαντα Συμπλήρωμα Γ΄</i>, Λευκωσία, Ίδρ. Αναστάσιου Λεβέντη, 1987, σ. 155.</p> <p>➤ Για το Επίγραμμα «Εις κάποιον υπουργήσιμον» προτείνεται η συνανάγνωση με τα ποιήματα του Κ. Μόντη «Προς μεσουρανούντα πολιτικών», <i>Άπαντα Α΄, Ποίηση</i>, Ίδρ. Αναστάσιου Λεβέντη, Λευκωσία 1987, σ. 1037</p>	3
	Να επισημαίνουν τους τρόπους, με τους οποίους εκφράζεται το χιούμορ στη λογοτεχνία και να αντιλαμβάνονται πώς το στοιχείο του «κωμικού» υπονομεύει ή/και ανατρέπει τη συμβατική όψη των πραγμάτων.	<ul style="list-style-type: none"> μερικοί από τους τρόπους έκφρασης του χιούμορ στη λογοτεχνία (λογοπαίγνια, διφορούμενα μηνύματα, παρηχήσεις, επαναλήψεις, άλλα γλωσσικά παιχνίδια) και η λειτουργία τους 		
	Να αντιλαμβάνονται τη σχέση λογοτεχνικής μορφής και περιεχομένου.	<ul style="list-style-type: none"> εντοπισμός των γλωσσικών και υφολογικών γνωρισμάτων, καθώς και των τεχνικών (αφηγηματικών) των κειμένων σχολιασμός της νοηματικής και αισθητικής 		

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Κ. Σκόκος, «Επιγράμματα» (συνέχεια)		λειτουργίας των στοιχείων αυτών	και «Προς πολιτικό», <i>Άπαντα Συμπλήρωμα Γ΄</i> , Ίδρ. Αναστάσιου Λεβέντη, Λευκωσία, 1987, σ. 177.	
	Να μελετούν και να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε διακειμενική και διαθεματική προοπτική, και να αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία στη συνάφειά της με άλλες μορφές έκφρασης ως αισθητικό και πολιτισμικό φαινόμενο.	<ul style="list-style-type: none">παρουσίαση σύζευξης/σύγκλισης των λογοτεχνικών κειμένων, όχι μόνο μεταξύ τους αλλά και με άλλες μορφές τέχνης (π.χ. θέατρο, μουσική, εικαστικές τέχνες, κινηματογράφος)		
	Να κατανοούν και να ερμηνεύουν τις ανθρώπινες σχέσεις και τους ανθρώπινους χαρακτήρες σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα.	<ul style="list-style-type: none">χαρακτήρες και ανθρώπινες σχέσεις σε λογοτεχνικά κείμενα με διαφορετική δυναμική των ανθρώπινων σχέσεωνθετικές και αρνητικές στάσεις που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις: αλληλεγγύη, σεβασμός, βία, διακρίσεις, αλλοτρίωση, μοναξιά, περιθωριοποίησητα κοινωνικά προβλήματα της σύγχρονης ζωής και τρόποι, με τους οποίους αυτά συμβάλλουν στην εμπέδωση συνθηκών αλληλεγγύης και ισότητας μεταξύ όλων των ανθρώπων		
Να αναπτύσσουν την ικανότητα υπεύθυνης χρήσης και ενασχόλησης με τις ψηφιακές τεχνολογίες, με αυτοπεποίθηση και κριτικό πνεύμα, για τη μάθηση, την εργασία και τη συμμετοχή στην κοινωνία.	<ul style="list-style-type: none">κατανόηση του τρόπου με τον οποίο υποστηρίζεται η επικοινωνία, η δημιουργικότητα και η καινοτομία με τις ψηφιακές τεχνολογίεςκαλλιέργεια κριτικής στάσης σε ό,τι αφορά την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και τις επιπτώσεις των πληροφοριών και των δεδομένων που διατίθενται με ψηφιακά μέσαικανότητα χρήσης, πρόσβασης, φιλτραρίσματος, αξιολόγησης ψηφιακού περιεχομένουχρήση ψηφιακών τεχνολογιών στην			

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
		κοινωνική ένταξη, τη συνεργασία με τους άλλους και τη δημιουργικότητα		
Επαναλήψεις – Διαγωνίσματα: 2 περίοδοι				

5. Αξιολόγηση

5.1 Σκοπός της αξιολόγησης

Η αξιολόγηση του μαθητή αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διδασκαλίας του μαθήματος και αφορά σε εκείνες τις διαδικασίες που ακολουθούνται με στόχο την εκτίμηση της πορείας των μαθητών/-τριών και, κατά συνέπεια, τη διαρκή βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Οι διαδικασίες που σχετίζονται με την αξιολόγηση εστιάζουν στην ενημέρωση των μαθητών/-τριών, των γονέων/κηδεμόνων τους και των ίδιων των εκπαιδευτικών για το αποτέλεσμα της πορείας που εφαρμόζεται. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, ο κάθε/η κάθε εκπαιδευτικός οδηγείται στον επανασχεδιασμό των πρακτικών που εφαρμόζει, με βάση τους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας.

5.2 Μορφές αξιολόγησης

Ο/Η εκπαιδευτικός εφαρμόζει πολλαπλές μορφές αξιολόγησης, οι οποίες στοχεύουν στην ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αυτές οι μορφές είναι η αρχική (διαγνωστική) αξιολόγηση, η διαμορφωτική (συντρέχουσα) και η τελική.

5.2.1 Αρχική αξιολόγηση

Ο/Η εκπαιδευτικός αξιολογεί σε πρώτο στάδιο το επίπεδο ετοιμότητας των μαθητών/-τριών, προσδιορίζοντας τις ακριβείς μαθησιακές τους δυνατότητες και αδυναμίες, ώστε να είναι σε θέση να προσαρμόζει και να τροποποιεί τη διδασκαλία με βάση τους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας, με βάση τη μαθησιακή ικανότητα κάθε μαθητή/-τριας. Πιο συγκεκριμένα, ο/η εκπαιδευτικός αξιοποιεί το πρώτο λογοτεχνικό κείμενο που προτείνεται στο Α.Π. για να αξιολογήσει τους μαθητές/-τριες σε σχέση με την αναγνωστική αποκωδικοποίηση του συγκεκριμένου κειμένου, την κατανόηση, και την ικανότητα αναδιήγησης του περιεχομένου, την ανάπτυξη προβληματισμού γύρω από το κεντρικό θέμα και τους επιμέρους θεματικούς άξονες, και την παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου σε σχετική με το κείμενο θεματολογία.

5.2.2 Διαμορφωτική αξιολόγηση

Ο/Η εκπαιδευτικός αξιολογεί καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στοχεύοντας στον συνεχή έλεγχο της πορείας του/της κάθε μαθητή/-τριας, και προσαρμόζει τις τεχνικές που εφαρμόζει, ανάλογα με τα αποτελέσματα. Πιο συγκεκριμένα, ο/η εκπαιδευτικός αξιολογεί με βάση τους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας, που έχει επιλέξει κάθε φορά, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην κατανόηση και στην αισθητική απόλαυση ενός λογοτεχνικού κειμένου, στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης με αφορμή από το κείμενο και στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου σχετικού με αυτό, καθώς και σε συνάρτηση με τις εμπειρίες των μαθητών/-τριών.

5.2.3 Τελική αξιολόγηση

Ο/Η εκπαιδευτικός αξιολογεί, όταν ολοκληρώνεται η εκπαιδευτική διαδικασία (π.χ. στο τέλος του μαθήματος, μετά την ολοκλήρωση μιας ενότητας), στοχεύοντας στην εκτίμηση του βαθμού επίτευξης των Δεικτών Επιτυχίας που έχουν προκαθοριστεί. Το αποτέλεσμα της τελικής αξιολόγησης οδηγεί τον/την εκπαιδευτικό σε μια ολοκληρωμένη εικόνα της προόδου των μαθητών/-τριών, και καταβάλλεται προσπάθεια ώστε να υλοποιούνται όλοι οι Δείκτες Επιτυχίας που έχουν επιλεγεί.

Πιο συγκεκριμένα, ο/η εκπαιδευτικός αναθέτει εργασίες που αξιολογούν τον βαθμό απόκτησης των δεξιοτήτων, της κατανόησης και αισθητικής απόλαυσης ενός

κειμένου, της ανάπτυξης κριτικής σκέψης και της παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου σχετικού με το περιεχόμενο του κειμένου και με τις εμπειρίες των μαθητών/-τριών. Καταβάλλεται ιδιαίτερη προσπάθεια, ώστε οι εργασίες να έχουν δημιουργικό χαρακτήρα, με βάση τη μαθησιακή ικανότητα και τα ενδιαφέροντα των μαθητών/-τριών.

5.3 Τεχνικές αξιολόγησης

Κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ο/η εκπαιδευτικός εφαρμόζει πολλαπλές τεχνικές αξιολόγησης. Πέραν της προφορικής αξιολόγησης κατά τη διάρκεια του μαθήματος, της ανάθεσης κατ' οίκον εργασιών και των γραπτών διαγωνισμάτων και τελικών εξετάσεων, ο/η/ εκπαιδευτικός αξιολογεί τους/τις μαθητές/-τριες μέσω της καθημερινής διδασκαλίας στην τάξη και πιθανόν βάσει των μικρών εργασιών που αναθέτει. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε δημιουργικές εργασίες, οι οποίες σχετίζονται με ζητήματα της καθημερινής ζωής, καθώς επίσης και σε εργασίες που απευθύνονται σε μαθητές με διαφορετικούς τύπους νοημοσύνης, με έμφαση στον γλωσσικό, οπτικό/χωρικό, κιναισθητικό, διαπροσωπικό και μουσικό τύπο. Τέλος, δίνεται έμφαση στην αυτοαξιολόγηση των μαθητών/-τριών, κατά την οποία οι μαθητές/-τριες καλούνται να προβληματιστούν για την πορεία και το αποτέλεσμα των εργασιών τους και να αναθεωρήσουν τους στόχους που έχουν θέσει και τα μέσα που χρησιμοποιούν, συμμετέχοντας πιο ενεργά στη όλη εκπαιδευτική διαδικασία.